

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

H 9

DOM
2024-03-05
Meddelad i Luleå

Mål nr
373-24

KLAGANDE

[Redacted]

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Norrbottens läns beslut 2024-02-23, dnr 218-2084-2024,
se bilaga 1

SAKEN

Skydds jakt efter järv

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) beslutade den 23 februari 2024 att avslå Semisjaur-Njargs samebys (samebyn) ansökan om skydds jakt efter två (2) järvar i området kring Rebniskaise i Arjeplog kommun. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Samebyn yrkar att ansökt skydds jakt ska beviljas och framför bl.a. följande. Samebyn har tydligt redogjort för de omfattande skador som uppstått och som fortfarande pågår. Vidare föreligger en sannolik risk för fortsatt påtaglig skada. Skadan som uppstår måste ses som oerhört allvarlig baserat på att vajorna är dräktiga. Detta medför konsekvenser för den enskilda renskötaren både på kort och lång sikt. Samebyns bedömning grundar sig på erfarenheter av rovdjurens predation samt de följdskador som rovdjur förorsakar. Såsom nämnts så är vajorna dräktiga. Det innebär att vid jakt försök föreligger en risk för att vajan kastar kalven (spontanabort) för att själv överleva. Vad gäller begreppet allvarlig skada måste här även särskilt beaktas att det bland annat rör sig om vajor vilket innebär, utöver att vajan dödas, även ett produktions- och reproduktionsbortfall. Här måste också beaktas att utöver antalet funna döda djur är skingrade hjordar samt ökat stresspåslag hos renen också att betrakta som skada orsakad av järven.

Bedömningen från länsstyrelsens sida är också haltande. Å ena sidan anges som grund för beslutet att referensvärdet inte är uppnått och å andra sidan att resultatet inte är tillförlitligt. Länsstyrelsens riktlinjer om att skydds jakt på järv bör ske innan den 31 januari är vidare endast rådgivande och det är omständigheterna i det aktuella fallet som måste vara avgörande för bedömningen. I nu aktuellt fall rör det sig om ett stort antal döda renar, jakt försök och försämrad

betesro. Risken för att detta fortgår är inte obetydlig utan måste ses som sannolik. Länsstyrelsen påstår även att det inte förekommit några skador efter den 7 februari, vilket inte stämmer. Jaktförsök har bevitnats av samebyn men inte dokumenterats av länsstyrelsens naturbevakare på grund av tidsbrist hos myndigheten och ogynnsamma väderförhållanden. Att störningar uppstått kan styrkas av de GPS-sändare som samebyn har på ett antal renar i området. GPS-positionerna visar på för renen onaturliga och snabba förflyttningar. Länsstyrelsen har inte heller begärt in ytterligare dokumentation av skador efter det att ansökan skickats in. Länsstyrelsens egen handläggning har också inneburit en fördröjning i tid. Om beslut tagits skyndsamt hade risken minskat för att en järvhona med ungar skjuts. Samebyarna ska inte behöva tåla mer än max 10 procent i förlust till rovdjur (prop. 2012/13:191 s. 67). Tidigare praxis både inom EU och Sverige visar även att undantag från fredning kan medges även om gynnsam bevarandestatus inte uppnåtts om syftet med jakten uppnås (Tapiolamålet).

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Skydds jakt efter järv får enligt 23 a § jaktförordningen (1987:905) ske bl.a. för att förhindra allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, om det inte finns någon annan lämplig lösning och om jakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus (GYBS) hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Paragrafen utgör implementering av direktivet (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), artikel 16, som listar när undantag får göras från artskydd. Sverige har valt att jämfört med EU:s krav ge järven ett mer långtgående skydd och jämställa den med björn, lo och varg, vilka har strikt

skydd enligt art- och habitatdirektivet; se även Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2018 ref. 7.

Av proportionalitetsprincipen, som slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (C-76/08, *Kommissionen mot Malta*, punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Likaledes har Naturvårdsverket i sina riktlinjer, s. 12, avseende intresseavvägningar uttalat att ju större negativ påverkan ett beslut om skydds jakt har på populationen av den aktuella arten, desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen.

I det ovan nämnda rättsfallet HFD 2018 ref. 7 uttalar HFD att samerna har ställning som urfolk, att nationella regler i största möjliga utsträckning ska ges en tolkning som överensstämmer med folkrättsliga regler samt att rennäringens speciella förutsättningar ska beaktas. Vid den tid som var relevant för HFD:s prövning i målet stod det klart att järvpopulationen var för låg. Därtill avsåg den sökta skyddsjakten inte några specifika skadegörande individer utan syftade till att minska det totala järvbeståndet i det aktuella området, dvs. något som närmast liknar licensjakt. HFD, som i och för sig inte uteslöt att en sådan typ av jakt kan riktas mot ett begränsat antal individer förutsatt att den får antas sakna effekt för arten som sådan, ansåg att aktuell länsstyrelse haft fog för att avslå en samebys ansökan om skydds jakt.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191 s. 65–67) anges bl.a. följande. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt tio procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal. Renantalet baseras på fastställda renlängder som lämnats in till länsstyrelsen och utgörs av årliga renräkningar av vinterrenhjorden (efter slakt). Järvens huvudsakliga utbredningsområde återfinns inom renskötselområdet och ren är järvens viktigaste bytesdjur. Järven bedöms därmed vara det rovdjur som måste

förvaltas med störst försiktighet i renskötselområdet och där det är allra viktigast att eventuell jakt koncentreras till de mest skadegörande individerna.

Naturvårdsverket har i sitt beslut (NV-01525-18) om fastställande av miniminivåer för järv gällande rovdjursförvaltningsområden och län angett miniminivåer som gäller längst t.o.m. den 7 maj 2025. Miniminivån för föryngringar av järv anges till 96, varav 89 föryngringar i Norra rovdjursförvaltningsområdet, varav 36 i Norrbottens län.

Förvaltningsrättens bedömning

Förutsättningarna för att skydds jakt på järv ska kunna beviljas är bl.a. att jakten krävs för att förhindra allvarlig skada och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Naturvårdsverket har fastställt referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus för järvpopulationen i Sverige till 600 individer. Referensvärdet får inte underskridas.

Den svenska järvstammen har, såvitt framkommit från inventeringsresultatet för år 2023, inte uppnått det antal föryngringar som krävs för att uppfylla den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån på nationell nivå. I Norrbottens län visade inventeringen på endast 15 godkända föryngringar och där har miniminivån satts till 36 föryngringar. Eftersom inventeringen i Norrbottens län inte anses ha kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt har Naturvårdsverket gjort en egen uppskattning av järvbeståndet och har därmed uppskattat antalet föryngringar i länet till 30. Detta är ändå under miniminivån som Naturvårdsverket ställt upp vilket, enligt förvaltningsrättens mening, innebär att det måste ställas hårda krav på utredningen om risk för allvarlig skada för att samebyns yrkande om skydds jakt ska kunna bifallas.

Förvaltningsrätten konstaterar att det av utredningen i målet framgår att länsstyrelsens fältpersonal har dokumenterat 14 järvdödade renar inom aktuellt område som sannolikt är dräpta mellan den 20 januari och den 4 februari 2024. Inga fler skador har rapporterats in sedan ansökan om skydds jakt har kommit in till Länsstyrelsen.

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att samebyn inom sina marker har en förekomst av järv i områden där renar vistas, vilket medför att det föreligger risk för att järvar tar renar och att denna problematik är särskilt framträdande under vårvinterns kalvningstid. Under vårvintern får dock även järven sina ungar. Länsstyrelserna i det norra rovdjursförvaltningsområdet har därför gemensamma riktlinjer gällande skydds jakt på stora rovdjur (218-11892-2019), vari det anges att skydds jakt på järv bör ske innan den 31 januari för att minimera risken att det vid jakten fås en hona som har ungar i lyan.

Förvaltningsrätten anser att mera omfattande angrepp av järv på renhjordar eller angrepp under särskilt känsliga skeden som kalvningstiden kan utgöra allvarlig skada för samebyn, och ifrågasätter inte heller att samebyn under tiden den 20 januari–4 februari 2024 har drabbats av angrepp från järv. Omständigheterna i det nu aktuella målet är emellertid sådana att den sökta skydds jakten skulle riskera att förvärpa den ogynnsamma bevarandestatusen för arten i dess naturliga utbredningsområde inom Norrbottens län. Det har inte heller konstaterats några fler dokumenterade skador sedan det överklagade beslutet fattades. Mot bakgrund av detta finner förvaltningsrätten sammantaget att förutsättningarna för att bevilja den sökta skydds jakten inte är uppfyllda. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om skydds jakt. Vid denna utgång saknas skäl för förvaltningsrätten att utreda om det skulle finnas någon annan lämplig lösning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[REDACTED]

rådman

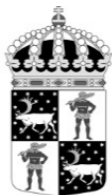
Nämndemännen [REDACTED]

[REDACTED]

har deltagit i avgörandet.

[REDACTED]

har handlagt målet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Beslut

1 (6)

Datum

Ärendebeteckning

2024-02-23

218-2084-2024

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2024-02-29

MÅLNR: 373-24

AKTBIL: 3

Semisjaur-Njarg sameby
tjidjack@telia.com

Beslut om avslag på ansökan om skydds jakt efter järv

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att avslå er ansökan om skydds jakt efter järv.

Beskrivning av ärendet

Semisjaur-Njarg sameby ansöker om skydds jakt på två (2) järvindivider i området kring Rebniskaise i Arjeplog kommun. Samebyn uppger i huvudsak följande:

Den 6 februari dokumenterades en massdöd på ren som orsakats av järv i området runt Rebniskaise. Samebyn och Länsstyrelsens naturbevakare är överens om att det är två järvindivider som orsakar skadorna och uppehåller sig mer eller mindre konstant i och/eller i närheten av renhjorden.

Efter genomförd skiljning beslutade sig en vintergrupp för att övervintra på östra delen av fjällen runt Rebniskaise eftersom betet var väldigt bra i området. Renhjorden har egentligen kontinuerligt blivit störd av järvangrepp i större och mindre omfattning. Vädret har varit förhållandevis stabilt under januari, varmed bevakning har minskat på störningen som järvarna har givit upphov till men de senaste tidernas våldsamma stormar har gjort att bevakning inte är möjlig att utföra och då har järvarna fått fritt spelrum.

Situationen är mycket allvarlig eftersom betesro i området är nästintill omöjlig att uppnå med dessa två järvar i området. Vi är på gränsen till vårvinter där varje onödig ansträngning för de dräktiga vajorna tar energi som behövs för den ofödda kalvens tillväxt. Fortsatta störningar kommer att innebära att en viss procent av vajorna "kastar" kalven för att själv överleva. Detta måste undvikas genom en riktad skydds jakt för att eliminera dessa två järvindivider.

Samebyn sökte om en förebyggande skydds jakt den 22 december 2023 (218-xxxx-2023) som Länsstyrelsen avskog eftersom skadan inte ansågs vara allvarlig samt att inga individer kunde utpekas.

Samebyn anförde, vis av erfarenhet från tidigare år, att detta scenario med massdöd på ren skulle bli en reell verklighet om inte den förebyggande insatsen verkställdes.

Samebyns ligger långt över de 10% förluster av ren till rovdjur som toleransnivåerna stipulerar och detta är att betrakta som en akut situation. Inget uttag av järv har skett i det aktuella området under väldigt lång tid varmed järvstammen vuxit sig oproportionellt stor och det är det vi ser konsekvenserna av nu.

Den psykiska pressen på den aktuella vintergruppen är oacceptabel eftersom varje ovädersdag riskerar att rendera i ytterligare angrepp och skingrande av renar.

Dokumenterad skadebild

Länsstyrelsens fältpersonal har dokumenterat 14 järvdödade renar som är sannolikt dräpta mellan 20 januari och 4 februari. Dessa kommer antagligen att klassificeras som en massdöd. Inga fler skador har rapporterats in sedan ansökan har inkommit till Länsstyrelsen.

Skadegörande individ

Enligt naturbevakare är det minst två olika järvindivider som har orsakat skadorna. Det är dock möjligt att fler individer uppehåller sig i det aktuella området.

Annan lämplig lösning

Samebyn redogör i sin ansökan att renhjorden inte har någon annanstans att ta vägen där liknande problematik inte skulle uppstå. Därigenom är en flytt av renhjorden inte ett alternativ. Att utfodra denna renhjörd i hägn skulle kosta ca 8000 kr per dygn av extra arbetsinsats och kan inte anses som ett alternativ. Utökad bevakning är heller inte möjlig på grund av terräng samt väderförhållande.

Järvförekomst

Referensvärdet för järv i Sverige är 600 individer vilket motsvarar 96 föryngringar. Inventeringsresultatet 2023 visade på 91 föryngringar nationellt. Dock har flera faktorer lett till att årets inventeringsresultat i Norrbotten inte kan fastställas vilket påverkar resultatet nationellt. Årets populationsuppskattning är därför inte jämförbar med tidigare år. Populationen i Sverige med Norrbotten borträknat uppskattas i 2023 års inventeringsrapport till 512 (CI: 424-665) vuxna järvar.

Inventeringsresultatet för föregående säsong, 2022, visade på 119 föryngringar, vilket motsvarar cirka 668 individer. Av dessa

registrerades 113 föryngringar i det norra rovdjursförvaltningsområdet som har en fastställd miniminivå på 89 föryngringar.

Järvförekomst i Norrbotten

Inventeringsresultaten 2023 visade på 15 godkända järvföryngringar i Norrbottens län. Resultatet anses dock inte komplett p.g.a. att inventeringen inte kunnat genomföras tillfredsställande.

Naturvårdsverket har därför beslutat att göra en egen populationsuppskattning av järvbeståndet i enlighet med 9 § i Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Uppskattningen visar på 30 föryngringar i länet. Detta innebär att Norrbotten alltså hamnar under den fastställda miniminivån för länet på 36 föryngringar. Järvstammen är dock inte jämnt fördelad över länet utan förekomsten är koncentrerad till några få samebyar.

2022 års inventeringsresultat visade på 36 godkända föryngringar i Norrbottens län. Detta innebär att Norrbotten då hamnade på den fastställda miniminivån för länet på 36 föryngringar.

Järvförekomst i Semisjaur-Njarg sameby

Säsongen 2022/2023 berörde samebyn av två järvföryngring söder om det aktuella området. Inventeringen i Norrbotten för 2023 godkändes inte av naturvårdsverket som själva uppskattat stammen. Resultatet kan därför vara en underskattning även i Semisjaur-Njarg sameby. År 2021/2022 dokumenterades sju föryngringar dock inte heller i det aktuella området kring Rebniskaise.

Motivering till beslutet

Juridiska förutsättningar för skyddsjakt

Beslut om skyddsjakt efter järv kan fattas med stöd av 23 a och 23 b §§ jaktförordningen (1987:905). För att skyddsjakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skyddsjakt får enligt bestämmelserna medges för att förhindra allvarlig skada om det inte finns någon annan lämplig lösning och om den inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Naturvårdsverket har i delegeringsbeslutet den 14 april 2023 (NV-01088-23) överlämnat rätten att fatta beslut om skyddsjakt efter järv till Länsstyrelsen i Norrbottens län. Delegeringen gäller från den 1 juli 2023 till och med den 30 juni 2026. I och med delegeringen av rätten att fatta

beslut om skyddsjakt övergår ansvaret att använda skyddsjakt på ett sådant sätt att de nationella målen för rovdjursstammarna nås.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall och bedömer skadornas omfattning, om skadeförebyggande åtgärder gjorts, vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skyddsjakt. Länsstyrelsen bedömer även om skyddsjakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

Samebyn ansöker om skyddsjakt på 2 järvindivider inom ett för samebyn viktigt område. Samebyn har dokumenterat 14 dräpta renar orsakade av järv. Järvarnas närvaro utgör också en störning på renarnas betesro. Renhjorden kommer att stanna i området för vinterbete, vilket innebär en fortsatt risk för skada eller störning.

Enligt inventeringsresultatet för 2023 ligger Norrbottens järvbestånd under den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för länet, vilket innebär att järvstammen måste förvaltas med försiktighet. Miniminivån anger det lägsta antalet för en rovdjursart och ska säkerställa att det nationella referensvärdet för gynnsam bevarandestatus inte understigs. Länsstyrelsen utesluter inte att ett uttag på enstaka individer trots detta är tänkbart i Norrbotten utan att försvåra upprätthållandet av järvens gynnsamma bevarandestatus på nationell nivå. Däremot ställs det högre krav på förutsättningarna att kunna förutse ett angrepp från rovdjur och jaktens förmodade effekt.

Länsstyrelsen ifrågasätter inte att järv i vinterbetesland kan orsaka skador och störningar med konsekvenser för samebyn. Dock har Länsstyrelserna i det norra rovdjursförvaltningsområdet sedan 2019 haft gemensamma riktlinjer gällande skyddsjakt på stora rovdjur (218-11892-2019). I riktlinjerna anges att skyddsjakt på järv bör ske innan den 31 januari för att minimera risken att man fäller en hona som har ungar i lyan. Under vårvintern får järven sina ungar. Forskningsdata från det skandinaviska järvprojektet visar att järvarna kan få ungar i lyan så tidigt som i slutet av januari fram till början av mars. Efter födelsen stannar honan vanligen i lyan under några dagar. Därefter kan hon röra sig över relativt långa sträckor och potentiellt orsaka skador på ren, för att sedan återvända till ungarna i lyan. Om honan fälls på skyddsjakt kan ungarna utsättas för onödigt lidande då de svälter ihjäl i lyan. Därför kan det, av djuretiska skäl, vara problematiskt att bevilja skyddsjakt från slutet av januari. Eftersom inga nya skador har tillkommit efter den 7 februari

anser länsstyrelsen att den dokumenterade skadebilden inte är tillräckligt allvarlig för att åsidosätta de gemensamma riktlinjerna.

Sammanfattning

Länsstyrelsens bedömning är att skadebilden inte är proportionerlig mot risken att fälla en lakterande hona. Länsstyrelsen gör den sammantagna bedömningen att och att ansökan om skydds jakt bör avslås.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef [REDACTED]
[REDACTED] som föredragande.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Polismyndigheten i Norrbottens län: registrator.nord@polisen.se

Statens veterinärmedicinska anstalt: rovdjur@sva.se

Länsstyrelsens fältenhet: BD-DL-faltenheten@lansstyrelsen.se

Viltförvaltningsdelegationen

Naturvårdsverket registrator@naturvardsvarket.se

Länsstyrelsens inventeringssamordnare

Länsstyrelsens tillsynssamordnare

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienummer.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.